

Ср. Сл. 1860 - по изданието
Ср. Сл. 1860

БРАТСКИ ТРУДЪ.

Съ издвигеніе-то на Московски-те Българи.

МОСКВА.
1860.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT
530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60607

PHYSICS DEPARTMENT
530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60607

БРАТСКИ ТРУДЪ.

„Бацино огнище не оставай
Стары обичай не презирай.“

„Ракоескій.“

Попѣй ми, Славке ле попѣй ми
Изъ едно гърло два гласа
Изъ една уста двѣ думи. . .

„Народ. пѣсня.“

МОСКВА.

Въ Типографіи Бахметева.

1860.

ВРАТСКИ ТРАДР.

G - Cт-20 -

ПЕЧАТАТЬ ПОЗВОЛЯЕТСЯ,

съ тѣмъ, чтобы по отвѣчаніи предѣлано было въ Ценсурный Комитетъ
узаконенное число экземпляровъ Москва, 19-го Декабря 1859 года.

Ценсоръ Н. Гиларовъ-Платоновъ.

Г Р О З Ъ.

Въ Балканъ грозно вѣтеръ поѣва
 Гѣста дубрава шуми;
 Станъ, юначѣ, небо стѣмнѣва —
 Нощемъ ще страшно грѣми!

По мжно небо облацы бурны
 Ходжтъ на гибель и смъртъ,
 И страшно бѣ вѣтеръ въ стрѣмнины,
 Горски-те звѣри режтъ.

Въ прозорцы слабы буря ся вижда
 Книги съдраны на зло,
 Какво ще натимъ Богъ то предвижда,
 Той да обърне въ добро!

Отъ гора слезватъ люты хайдуты,
 Скоро ще мръкне съвѣтъ,
 По небо фъркать вѣщицы злобны
 Сочектъ добыча тукъ тамъ.

Стани ми сиико, Богъ да ны нази,
 Той ни ъ защита сега.
 Отъ чужды рѣцѣ, кървавы врази,
 Да не имъ станемъ гозбж?

Вѣж-ти краткъ, стига си дремалъ,
 Не ли си доста доспа?
 Напрасно чеканъ, ты си дочекалъ, —
 Меня ми вече долѣ!

Стани ми, сыно, ставай, юначе,
 Съ бащина бжди душа, —
 Сториси сърдце, буря ще вече
 Скоро да падне съ гроза!

Стани на помощ, Богъ да тя води
 Въ честнѣ съдбинѣ на вредъ,
 Къдѣ-то стжнишь-съ тебя да ходи
 Твой-та къмъ него любовь!

На него слагай твой-гѣ надежды
 Той ти је сыноко пазачъ
 Въ години стары, въ мъжи и стражды
 Въ черны минуты и плачь!

А ты за меня една избава,
 Една надежда си ты!
 Стани-де, сыноко, это стъмиѣва...
 Чувашъ ли? гърмелъ ехти!

Въ Балканѣ грозно буря завива
 Вѣщицы страшно нищкътъ....
 То буря стигна, съ буря хайдуты
 Тръскътъ добыча на всекътъ...

Ты ставай, сыне, часж ти доди!..
 Буря година случи,
 Вдовице кѣто, твой-гѣ невзгоды, —
 Сыноко-ти мъртавъ лежи!

Що злобна была й твой-та съдбина..
 Въ кащи посѣтна... тамъ гръмъ,
 А гласъ извики: тукъ щемъ си двама,
 Сыноко да леко лежимъ!

Т Ѣ Г А.

Слънце пали, слънце суши
 Момъкъ на чужбинѣ,
 Тъжна мысъкъ грѣдь му души,
 А душа съдбина!

Подфъркними соколъ ясны,
 Мила майко можъ,
 Та си виждь на край тъдъшны
 Кѣта рожба твоѣ!

Денемъ слънце слъниче очи,
 А въ душѣ мръчѣ;
 Вечерь—мѣсъкъ свѣтъ ми сочи,
 Той въ сърдце не грѣе!

Нощемъ звѣзды, майко, свѣтъкъ,
 То си мръщолѣкътъ,
 Катъ чи съззы дребны ронѣкътъ, —
 Тѣй ся твой-тѣ лѣкътъ!

Сутринь зоры доръ зарана
 Съ алѣнь свѣтъ ми будѣтъ,
 И надежбы будѣтъ въ меня,
 Родина наумѣтъ! —

По надъ момъкъ облакъ ходи,
 Дребень дѣждь си рони;
 То не облакъ-дѣждь не иди, —
 Момъкъ съззы рони!

Дайте крыле, два орлове
 Тамъ да си зафрѣкне,
 Гдѣ бѣлъ Дунавъ, край брѣгове,
 Кара пѣсъкъ, — дреме!

В. Поповичъ.

ЯНА И ДЕТЕЛИНЪ ВОЙВОДА. А

Поболила се Янина майка
 Що ми лежала деветъ години
 Ми скинала деветъ постели
 И ми лежала, ми заплакала:
 Охъ! леле Боже, о мици Боже!
 Какъ не си имахъ уц' една керка,
 Уц' една керка какъ моя Яна?
 Та да ми станитъ рано на утро
 Да се измиетъ, да се прекарститъ;
 Да се променитъ, да се наружитъ,
 Та да ми пойдитъ на студна вода,
 На студна вода, на полу—цвеке
 Да ми донеситъ студена вода
 Студена вода на полуцвеке;
 А я си има студена вода
 Студена вода на полу раски.—
 И ми я дочу убаа Яна
 И си станала рано на утро,
 И ми се взми, и се прекарсти,
 И се промена, и се наружи;
 Не се промена како девойка,
 Тук, се промена како невеста.
 И та си зеде две ведра въ раце
 Та си отиде на студна вода;

Тамо ми седитъ Детелинъ Войвода,
 Тога ми рече убаа Яна:
 Нацарнете ми студена вода,
 Тога ми велѣть момци змеон;
 Момци змеон, койни дуон;
 Детелинъ Войвода нашъ господиъ!
 Та що ни дошло убао дзвере
 Тоа ни сакатъ студена вода.—
 Тога имъ велитъ Детелинъ Войвода:
 Акъ те невеста наполните те,
 Акъ те девојка донесете я.
 Тога му велѣть момци змеон:
 Не те девојка, тукъ те невеста.
 те наполниха студена вода.
 Студена вода на полуцвеке.
 те наполнише я испратиле.
 Колку замива убаа Яна
 И се обзариа и прогоори:
 Егиди море Детелинъ Войвода!
 Ни сумъ девојка, ни сумъ невеста,
 Туку я сумъ си убаа Яна.
 Ты ще ме питашъ деветъ години,
 Колку я дочу Детелинъ Войвода
 Що си явнало барзато коня
 Со кониъ тарчатъ не си я отасвиль
 Съ яболко форлять, не я досегвиль
 Колку си влезе въ майкини порти,
 И те виквала на мила майка:
 Стани ми, стани а мила майко,
 Ясъ ти донесохъ студена вода,
 Студена вода на полуцвеке,
 Да си оладишъ бело-то гарло,
 Да ти оздрантъ бело-то сарце. —

Колку се напи Јинна майка,
 Колку се напи студена вода. —
 А ми се напи, а душе даде.
 И ми је дойде Детелинъ Войвода.
 Милата майка си я закопа
 Убаа Јна си я залуби.

ПОСЛОВИЦИ.

1. И петелотъ му носить яйца.
2. Два камня люти не мелять брашно.
3. Кога дойде умотъ си пойде кумотъ.
4. Бели пари за църни дни.
5. Не за кого је печено, тукъ за кого је речено.
6. Секоя круша и шишка.
7. Кротко-то ягне отъ две майки цицать.

С И Р А Ч Е.

Сираче момче село
И една пясна пеяло
Каде се чуло видело
Седумъ години во село.
Да сеа жина и пота
И отъ моя-та работа
Да зарнице да се изабить,
Отъ чужи да се разграбить!
А я сираче да шетама
И улици-те да метама
Везденъ работа нива-та
Безъ да си крена глава-та.

Дождъ да, варниѣ? но я не седа
А работа—та си гледа
Вечеръ не зайдить сонце-то, --
Я уще шета поле-то;
Рано-то сонце излеговить,
На нива мене досегвить.
Сите со лебець со вода,
А я безъ керка да ода! —
Сите сосъ рубо шарено
И сосъ кадифе зелено,
А я отъ сите терапо,
Но самъ отъ сите раздрано.

Ако ме некой погледни
И по край себе ме седни.
Мой парачници проклети
Ядени пуцать клевети.

Детска-та радост ко цвекѣ
Въ пусто ми сардце с' пуши.
И предъ очи-те ми веке
Само ми счастье се вруши.

Сите си иматъ роднина
Со нимъ се смееть си петь
А мой надежди въ пустина
Отъ сили ветри се вееть.

Некавка тага я има.
Се прахъ и пенеъ се чинить;
Предъ мене век-овъ какъ въ зима
Во темни магли се чинить.

НА САНЦЕ-ТО.

Санце ле санце ты златно,
За що си пуцилъ ко платно
Околу тебе смолови
Темни облацино крови?

Жити небесна ширина
И жити твой светлина
Темни облаци разсен
И яно сонце угрен.

Вервишъ ли санце що тие
 Въ среда си мене завиенъ
 И сега теменъ печаленъ
 Я се нахожда опаленъ?

Санце ле, санце прежило!
 По сата земля си било,
 Си видеъ други несчастенъ
 Ко мене санце порастенъ?

Да живя санце безъ радость
 Во найцветна-та ми младость
 Кажу ми има тарпение?
 Какво неспосно мачение!

Санце ле облакъ разсеи
 И чисто-златно угреи
 По земя светло разкладви
 И мене санце зарадви.

К. Миладиновъ.

ПИТАНЬЕ И ОТГОВОРЪ.

Сино небо зац'си ведро?
Златно сонце зац'си ясно?
Небо кажи зац'си бистро?
Буйный вѣтеръ вѣинъ росно?

Кѣде сте вы гѣсти мъгли,
Темни мрачни вы облацы, —
Въ коя страна сте ся скрыли?
Зац' пустихте сонца зрацы?

Кажи земльо и долини,
Гори високи планини,
Поля, дърва, и стреминни,
И вы зелени равнини, —

Зац' сте ся развеселили?
Вси-те сте ся нажитили
Съ ружа, жълта Понадика
Сось морава Темянушка?

Що за радость? Кажи сонце
Славей пиле, ты братенце,
Лебедъ милій, вси пилиня
Слаткогласна ты дружина?

Защ' сте ся разпѣяли?
 Гласы слатки пропустили?
 Такъ ви свята хубавина,
 Кажете ми о дружина!

Но що гледать мой-те очи?
 Мило, ясно, свѣтло солнце.
 Покрени ти свои лучи
 Пстой, пстой, ты братенде!

Що етъ оно? Що бѣлѣть,
 Що бѣлѣть, що черѣть
 Не далеко отъ Солунско,
 На оно поле Кукушко?

Сердце мое що треперишь?
 Не етъ лъжа, ты що гледишь.
 Око мое, колку можишь,
 Печалися, да разгледашъ.

А истина! ево коло
 Българско хоро мило
 Хоро водать все дѣвойки
 Тънки, бѣли, чернооки.

А на танецъ, що етъ она?
 Тънка и висока Дона.
 На глава и китка вѣнецъ
 Шебой—ружа, невень, здравецъ.

Въртять хоро, десно, лево,
 Теглитъ танецъ, криво, право,
 Стройно слѣдять я другарки
 Сось черни, руси плетенки.

А момчина млади росни
 Съ очи мили, черни—ясни,
 Сось глави-те превързани
 Съ тънка кърпи копринени

Обкоили все-то хоро,
 Хоро Българско народно.
 Съ сердце весело и добро
 Веселатъ ся вси-те дружно.

А почтени наши старцы,
 Старцы веламъ, но юнацы
 Вино пиятъ се веселатъ,
 Вся-то имя Божію славятъ.

Изъ нихъ единъ громогласенъ
 Пѣснопѣвецъ, слаткогласенъ,
 Пѣить, выкатъ гърлю кинить
 Въ сино небо, пѣсна ходить.

Брата, брата, дружно, сложно
 Громогласно, едногласно
 Пѣйте слав'те Вышне Бога
 Жалость, тъга, айд, без трага!

Гдѣ си радость? Брата мили
 Знаете ли, даг'сте чули
 Дойде кова, дойде время,
 Да загини тежко бремя.

Бързамъ, търгамъ, и достигахъ
 Во соборотъ внегохъ, питахъ,
 Татко стрыко, о за Бога,
 Цѣливамъ ти десна нога!

Старецъ выкатъ, о юначе!
 Веселисе младо момче,
 Пий вино, седни, слушай,
 Молчи, гледай и не питай:

Долетала соколъ птица,
 Биетъ ширить свои крила,
 Идти стоять на главите,
 Пуцать писно во полите,

А отъ къде? А отъ града,
 Отъ голема Цариграда.
 А отъ кого? отъ Патрико
 Писно гласить евъ оваго

Вы Българе Православни
 Святой церкви, чада вѣрни
 Пращамъ вамъ едиороденъ
 Владыка единокровенъ.

Имя нему, Партеній;
 Примете го, Кукушани,
 Съ тепло сердце, съ тепла любовь
 И молитва мой благословъ.

Разбра сега о юначе,
 Младо зелено Българче.
 Пѣй слави, Вышна, Бога
 А ты жалость, ты по врага.

Братя мили, дружно, сложино
 Станте братя на колѣна,
 Всички веднождъ и согласно
 Гледте въ небесна вышнина!

Рече всите Боже отче: *Сробице мнѣ*
 Прблагій небесный творче, *Прблагіе мнѣ*
 Слава тебѣ и держава *Слава твоя, Боже*
 Нынѣ, присно и до вѣка. *Нынѣ, присно и до вѣка*

Лейте, плачте, *Лейте, плачте*
 Очи черни, *Очи черни*
 Лейте, лейте *Лейте, лейте*
 Жешки съззы *Жешки съззы*
 Не отъ жалость, *Не отъ жалость*
 Токъ отъ радость!!.. *Токъ отъ радость!!..*

Р. Жинзифовъ.

НѢКОЛКО ДУМИ ЗА БЪЛГАРСКЪ-ТО КНИЖНИКЪ.

Музина казвать, че захвана Българскый народъ да ся пробужда, захвана да ся дига камъ книжевно пѣрище, и че трѣбвало веке исторически да ся слѣди по това книжевно диганіе. На това основаніе бѣха ся заузели нѣкои любопытны Българе, та избройха сичкы книжки, кои сж ся издали до сега на свѣтъ и сподобихме ся по-зани да видимъ въ Цареградскый В. дваесе-годишннй трудъ на наши-ты учены Българе. Нѣ на дали тоя трудъ е достигналъ за исторически замѣчанія, и може ли той да ся назве *книжничъ*, самый брой, и само-то качество на тыя книжки могатъ да ны увѣрять, че мы нѣмаме *книжничъ*. За това, като ны показва самый предметъ, че мы не можемъ, да ся докъснемъ до исторически замѣчанія на ново-Българскъ-тъ *книжничъ*, то поне нека хвърльмъ единъ късь погльдъ на старъ-тъ нашъ *книжничъ* и на начьнато-то книжевно диганіе на Българскый народъ, като замѣтимъ и най-главны-ты причины на негово-то къснѣніе.

Сждба-та на единъ таквъ народъ, както е Българскый, неще почуди всякаго съ смыслъ человекъ за закъснѣваніе-то му въ книжевно отношеніе, и неще да го похули, че е останалъ най-последннй отъ сичкы-ты Славянскы племена. Сждба-та е одарила Българскый народъ до такъво безчувствіе, что то неговыи духъ и негова-та научна мысль,

поглынены сж въ немилостивѣ-тѣ нейнѣ чьрнѣ утробѣ. Нѣ макаръ чьрно-то нещастіе е лишило Българскый народъ сега за сего отъ повѣ книжиннѣ, то поне имаме сега съ что да ся похвалимъ, имаме съ что да покажемъ на цѣль свѣтъ, че и нашъ народъ е былъ нѣкогашъ единичькъ отъ сичкы-ты други Славянскы племена, — то показва нашѣ-тѣ старѣ книжиннѣ, то показватъ нашы-ты стары рѣкониси, конто сж образецъ на другы-ты Славянскы народы. Нѣ сичкы ли сж дошли до насъ тыя памятници?—Не, отъ тѣхъ не сж дошли ни ти единѣ-тѣ чьтверть до наше-то время! тыя, или ся намрять още въ подземны зданія, засинаны отъ чьрный оный вѣкъ за Българнѣ, или сж истреблены отъ завоевател-цы ты и, кои то нравственно сж ѣ покорили. — Дѣ сж сега нашы-ты рѣкониси, намятници, народны преданія, кои-то можѣтъ, тако да рекѣ, да блѣснать сега предъ очи на всякой Българинѣ, за да види первоначалный бытъ на народа си и старо-то негово образование?—Сичкы, казвамъ, сж пропадали, заедно съ паданѣ-то на Българско-то царство. Мы знаемъ, че земля, коя-то дръжи на себе си длго время нѣкой образованъ народъ, ней като че и дотегне и тя съ своѣ-тѣ си красотѣ повыква по силнѣ варварскѣ рѣкѣ, коя-то изринва това образование, и си поотпочива на много вѣкове, като носи на себе си и бѣлѣжкы-ты на тоя образованъ народъ. Като поглѣдие челоуѣкъ на това пространство, дѣто е было нѣкогашъ Българско-то царство, тяжка мысль напада на него, като види предъ себе си планины, хрьтове, долины, посяяны съ развалины, кои-то като че искжтъ да му кажѣтъ, *кой ты е създалъ, и кои сж живяли въ тѣхъ?* нѣ мѣчѣтъ тѣя,—безгласно и тѣжно му казватъ да ся обрѣни камѣ исторнѣ-тѣ. Тоя поглѣдъ на тѣхъ историческѣ нѣкогашъ земѣ, дава челоуѣку да мысли, и да ся мжчи, така да рекѣ, като да подхване оный поглѣдъ, кой-то ся представлявалъ предъ V вѣкове назадъ, съ общо-то диганіе на нашы-ты прадѣды, по тыя возвышены горы и широковы до-

лины. (*) Сички-ты паматници на онѣж неравнѣ и чюднѣж землѣж, сега сѣ тѣжко прѣклонили главѣж предѣ онѣж чърнѣж сѣдѣж, коя-то гы е направила на прахъ и пепель, и тѣя изеднаждѣ, като че издавать гласъ въ душѣж-тѣж на зрителя и казвать: Българія!... слыши!... и накъ гы поглыща безкрайнѣж тишинѣж.—Земете единъ ходъ на кръсть по Българіѣж; отъ Чърноморе до Адриатическо, отъ Дунава до брѣгове-ты на Средиземно-то море и ще срещните на всякъ стѣнѣж развалины,—тукъ прѣквица, тамъ крѣпость, тамъ скитница; растрѣсете всички-ты тѣя и ще намѣрите това съкровище, кое-то сѣ оставили нашы-ты прадѣды въ знакъ на тѣхно-то образование и въ славѣж и обогащеніе на нашѣж-тѣж старѣж книжинѣж.

Съсѣдство-то на Българіѣж съ новѣж-тѣж Римскѣж имперіѣж и съ Византійскѣж, дѣто отъ старый Римъ ся е принесло, заедно съ Государственнѣж-тѣж власть и сичко-то образование, докарало е Българскый народъ да бѣди образецъ, както казахме, да бѣди пръвъ двигателъ камъ Христіанство, камъ образование, между сичкы-ты Славянскы племена, кои-то видимъ да слѣдовать по него единъ подиръ другы, и да влѣзвать въ пѣрице-то на Христіанскѣж-тѣж вѣрѣж, коя-то гы изважда отъ кочевный животъ, отъ языческы заблѣженія и гы въвожда въ новъ животъ, въ новы обичаи, въ Государственно правленіе. Българскый народъ най-прыво е влѣзль

(*) Въ едиѣ старѣж рѣкописѣ, едиѣ Рускы писатель тако казва за Българе-ты: църство болгарское снѣже казарѣ прострѣство неканка. ѿ греческыи зѣли и до чѣкыи держакѣ люди зѣло хрѣсти іѣшлиа чѣть конскыи. тоу рѣка іѣне стоаг. и та рѣка кистра і пириинѣ е кѣстѣж кѣкѣхъ плодокита а идѣтѣж вчермное море кила болгарскѣж і крещени словѣни ныне кинѣж блѣгочѣтѣж мало інокѣрнѣж ради стран начѣиѣ гради тернокъ трапезю.

въ исторически животь отъ други-ты Славянскы племена, зачто то той е былъ единый въ съсѣдство съ восточната-Римскъ Имперіѣ, и зачто-то найпрво е прилъ Христіанскъ-тъ вѣрѣ, а съ нежъ заедно и просвѣщеніе-то на новый Римъ. Отъ прво видимъ, че Българе-ты на кунища, подъ преводитѣльство на Воеводы нападатъ на грѣцкъ-тъ имперіѣ, грабѣтъ, опустошавать; а по принманіе-то на Христіанскъ-тъ вѣра, тія оставать това варварско нападаніе, приимать плъно историческо диганіе, царскы учрежденія и урядна войска. Прво не сж ся грѣжяли Българе-ты за трѣговство, за голѣмы завѣванія; а послѣ принманіе на Христіанство-то тія врѣзвать трѣговскы трактаты съ Грѣцкъ-тъ имперіѣ, покорявать много пейны земли, и Българія отъ княжество, става на имперіѣ, и предводителн-ты и отъ князове или царіе, приимать титулъ императоры (*). Отъ прво Българе-ты не сж имали писменность, нъ послѣ ся являва и писменность и учены хора, конто сж ся старали да въздигнатъ старо-Българскый языкъ наравнѣ съ Грѣцкій, и Българско-то образование наравнѣ съ Грѣцко-то.* Мы можемъ да заключимъ сега какво образование трѣбва да е ималъ Българскый народъ, когато е живѣлъ въ смесь съ старый образованный миръ. Той е слѣдвалъ стѣпка по стѣпкѣ цареградско-то образование. Затова видимъ въ Цареградъ императоръ и въ Прѣславъ императоръ; въ Цареградъ Патріархъ, и въ прѣ-

(*) Въ писмо-то до Папа Иннокентій III-й, Ивавъ Асэль така казва: *inquisivi antiquorum nostrorum scripturas et libros et beatae memoriae Imperatorum nostrorum praedecessorum leges, unde ipsi sumpserunt regnum Bulgarorum et firmamentum, imperialem coronam super caput eorum et patriarchalem benedictionem; et diligenter perscrutantes in eorum invenimur scripturis, quod beatae memoriae illi Imperatores Bulgarorum et Blancorum Simeon, Petrus et Samuel nostri praedecessores coronam imperii eorum et patriarchalem benedictionem acceperunt a sanctissima dei Romana ecclesia et ab apostolica sede, principe apostolorum Petro.*

славъ Патріархъ; въ Цареградъ учени хора, историци, искусства, слѣдовательно и въ прѣславъ трѣбва да е имало учени хора, историци, искусства, и пр. къ дѣ сѣ сега тѣхныты съчиненія?—Много малко. Мы ся ограничаваме сега съ нѣколко остаткы отъ стары рѣкописи на нашѣ-тѣ старѣ книжники, и повечето отъ тѣхъ црковны книги, въ които видимъ языка и правописаніе-то на наши-ты прадѣды въ изработенъ видъ, въ систематическо изложеніе. Отъ тукъ ся види, че Българе-ты въ старинѣ, имали сѣ буквы, книжечный языкъ, правописаніе, учени хора, кои сѣ ся занимавали съ книжничѣ. Пытася сега: дали учены-ты Българе въ старинѣ сѣ ся ограничавали съ преводи и писаніе на црковны книги? И дали тія не сѣ ся записвали нѣкои важны събитія, като Българскый народъ е игралъ важнѣ роль въ IX, X, XI столѣтія въ время-то на Бориса, Симеона, Петра и по-нататѣкъ въ время-то на Ивана Асѣна?—Тоя въпросъ ясно сочи, че народъ, който е дошълъ до едикъ такъвъ степенъ на развитіе, както показватъ стары-ты Българскы рѣкописи, т. е. изработваніе-то на языка и правописаніе-то, чини ми ся нече да е останалъ да глѣда съ равнодушіе на сичкы Гражданскы явленія въ Българскѣ-тѣ исторіѣ. Ималое лѣтописци, които не само сѣ писали съподробно събитія-та въ една Българіѣ, нѣ още и на съсѣдны-ты нейны Государства. Жаль, четыя съчиненія не сѣ дошли до насъ; тыя сѣ станали жрътва на Гръцко-то вліяніе, което е обладало сичкѣ Българіѣ, послѣ огаданѣ-то на Българско-то Царство. Повтарямъ: Българскы-ты лѣтописци не само сѣ записвали събитія-та въ едикъ Българіѣ, нѣ и всичкы важны Гражданскы и религіозны двиганія на Гръцкѣ-тѣ имперіѣ. За доказательство, нека изложимъ нѣколко реда изъ едикъ Българскѣ рѣкописѣ на В. И. Григоровича отъ XV вѣкъ дѣто писатель-тъ описва подробно прѣіе-то въ съборѣ-тъ между, папскы-ты посланници и Гръцко-то духовенство тя начѣна така:

Вгда ко прїиде ѿ отъ папы и они: ѿ. гардинаре, спречь
 ииаты приведоша же съ сокоѡмъ и мѣска осѣдланъ и окрѣдана
 изкнидъ и откниатр. образъ пании нѡсаще. ичеке конь име-
 немъ кѣ послъ печать на голѣмомъ прѣстѣ, каменнѡ. и изыде
 палеологъ царь отъ брѣтѣ поматныхъ кзирѣ сѣдница. и ста на
 мѣстѣ и ты үко: ѿ те еипны еашесѡ десножъ рѣкожъ заднѣкы
 үзднѡжъ мзирѣ ѿ отъ десныхъ страны и ѿ отъ шүжѡ. палеологъ
 же кидѣкъ падх и поклонисѡ образү кзакѣто папы реке многа
 лѣта бладыко съатын. ты же поклонисѡса и ѿ те гардинари
 кз царя глаголаше многолѣтетьх и держакѣ цареткобѣти. Съ-
 тын Григорїе папа херетисетьх цареткобѣти.

Послѣ обычны-ты почьсты отъ двѣ-тѣ страны, собира сѧ
 съборъ за прѣние:

Тѣмже и панагїѡѡхъ куръ константинѡхъ философъ ста по-
 средѣ сѣдница прѣдъ царемъ и смѣснаго народа. съ оирѣми съ-
 прѣкнїе еице үмыслѣнѣхъ и үсторонѣхъ. реке. кзидѣкѣхъ рѣирѣ скон
 кз гү егү и рече гн ѿс хе молиткѡми пречистѡмъ ти матерѣ
 и прѣкнепорочнѡмъ бладычницѡ нашѡ богородицѡ и приснодѣкѡмъ ма-
 рж үтѣрѡди сердце мое бладыко. и үшь мон кзразоуми и ты-
 їдаждѣ ми слоко моүдрости. да не посрамитѣ прѡкраснаѡмъ кѣ
 ра христианска. нѡ окѡче да посрамитѣ кзехъ кзрази тѡн гн.
 и скончѡмъ молиткоү рече кз фрѡгү. глаголи изимитѣ. поло-
 кѣрнїе. еретиче осѡкпленне и злочѣстнїе. что просїиши что ли
 нирѣши глаголанїи. отѣкнѡмъ оүко азимитѣ и рече. колико есте-
 стѡ испѡбѣдүешн. колико ипостасн — и проч. Панагїѡтѣ му
 отговарѣ. Отъ тѣхно-но прѣние по-замѣчательнѣ сѧ слѣдующи-
 ты нѣколко рїда; азимитѣ рече. кожьстко гдѣ почнѣлеть. па-
 нагїѡѡ рече. кздому глагүхъ мюдүхъ почнѣлеть. и кз мило-
 стивнүхъ. и кз добротѡбѡрѡщнүхъ. акоже и почн на съатын
 апостолы. акоже и кѣкъ иже есть нечистын дѡхъ прѣкыклетъ
 кз мюдүхъ ажкѡмүхъ. и кз крѡхпролїнцүхъ и немилостивнүхъ.

Нико и въ какъ прѣбываетъ дѣхъ нечистын. — Я. р. дѣшж праведныхъ въ ранили сѣть. а грѣшныя въ мѣстѣ или ни. п. р. ако голѣмыя сѣть праведныхъ дѣше. пѣнне глаголетъ, и ако отроцѣта сѣсѣць матери ихъ ожидать. такоже онѣ и зрѣше рани беселатса. а дѣше грѣшныхъ сѣть акоже желкъ, и акоже ноцини амаѣци и бранскы помѣчѣни подоскию дѣаколѣ. занеже тѣорѣкажъ дѣла его.

Ето остатки отъ старо-Българскы рѣкописи, кои то ясно ны показывать, че учени-ты Българе въ старинѣ обичали ся, да ся занимать съ книжницѣ и да записвать нѣкои важны събытїя не само въ едиж Българїѣ, нѣ и въ сѣсѣдны-ты и народы. Каквы драгоценности щемѣ да имаме за Българскыя библиотекѣ въ Тръново? Дѣе тѣж? — Преданїе-то казва че Гръци-ты сѣ ихъ изгорили... Ако ся сѣмѣва нѣкой, че преданїе-то лѣже, то нека такѣвъ поглѣдне въ сегашно-то время, какво гоненїе сѣ предирїали Гръци-ты камъ Българскы-тѣ книжницѣ, а камо ли тогава, кога-то още е кнѣза Гръцкы-тѣ ненависть отъ скорошны-ты удары Българскы на Византїѣ. Гръци-ты не само ихъ лишили Българскыя народъ отъ тыя драгоценны за него памятницы, нѣ още ся отпѣждали и живы ты фактове, на неговѣ тѣ Исторїѣ и неговѣ-тѣ словесность; както на пр. народны обычаи, преданїя, пѣсны и др. тїя съ наказанїя и anatемы сѣ отчуждали народа отъ тыя язычески обычаи и пѣсны, отъ които много малкое ж оставали и то разбръканы съ Христїанскы Елементь. Единъ чърнаризецъ отъ Рыльскы мѣнастырь въ своѣ-тѣ си проповѣдь, която ся намира въ рѣкописѣ на В. И. Григор. Така казва: «Но и се да реку вамъ благословенїи Христїане, по много земли ходихъ, толко несамъ видѣль по много бродницѣ и самовницѣ и магесницѣ, колку у Болгарска земля. има други Гръкове на друга земля, по лесно можетъ да се покають. Нема други по великѣ грѣхъ, егда се

некои отречеть отъ Христа Господа и кои се отъ Христа отречать и самовилы и бродницы, и магесницы, и конто ходять до нихъ и искать отъ нихъ *лъкъ* тѣя противницы Божіи,» (Зѣда — Λφισ). Най-накрая казва чьрноризець-тъ, че прѣвелъ тѣя проповѣды отъ Грьцкій языкъ на Българскы. Отъ тукъ ся види, че колко сж ся старали Грьци-ты да отчуждать народа отъ тѣя язычески обичаи. Нека кажемъ тукъ, че Грьциты отъ религиознж обязанность ся отчуждали народа отъ тѣя обичаи, а зашто ся гонили и остатки-ты на неговж-тж книжиннж? — нъ мы сега ли прьво знаемъ, че тѣя два-та народа, още сж ся намирали, и въ борбж и ненависть ще ся намирать до вѣка? Ни что неможи да смиритые два-та народа, за что-то тѣя сж нравственно противоположны единъ отъ другы. Славяннж и Грькъ, голѣма разлица! Прьвый обича да мълчи, да мысли, да е простодушенъ, а вторый да говори, и като говори да подхвърля лъжници, да мами, малко да прави и много да ся хвали, — это най-главна-та характеристика на тѣя два-та народа. Нъ да видите, какъ си поминвать тѣя два-та съѣда. Нека назовемъ единый отъ тѣхъ говорчанъ, (който обича гоговори), а другый мълчанъ (който обича да мълчи). Сега Говорчанъ закача мълчана; мълчанъ му казва: седи мирно бе гявулю! а говорчанъ нему разбира по языка, пакъ го закача и махисж да го катури на зимж-тж; нъ неможи да го катури, че мълчанъ е като хала и дѣ можи това дърто копеле да го събори. А, а, тоя гявуль хваналь го за позѣ-тѣ и иска да го събори! пусти мълчанъ ни гу перни съ възтигарка-тж по глѣвж-тж, да му истече мозька, а ми му глѣда хатжра. Что! Мълчанъ падна! Тоя гявуль връзаму нозѣ-тѣ съ сиджимкы и го катури!... Мълчанъ си искъчи дѣсиж-тж рѣкж и не можи да си ѡ подигни; а още и едно джурулче на главж-тж му. Гявуль да го земли, говорчанъ, зему ксижж-тж съ паны и доламаж-тж. Горкый Мълчанъ занесе ся и не усѣща, че го убирать. Петко, Вълчанъ и Драганъ, момче-та бае Мълча-

новы, глѣдаты и псувать Говорчана отъ далечь, нъ несмѣхтъ да му почешать Гирбж, за что-то сж още мѣничкы—Та макаръ и да сж мѣничкы, не имъ стига още кукувицж-тж. И тыя ще пораснать и тыя ще пакъ тронятъ Грѣба на Говорчана. . . .

Ей, дѣ отивамъ азъ, —отъ тукъ не е пакъ-тъ камъ Българскж-тж книжнина! Азъ трѣбва да сж вѣрна, че тукъ потънахъ въ камъ-тж *je reviens toujours à mes moutons.*

Мы видѣхме, че Българе-ты още не само нѣмать нова книжнина, нъ още несж сж сподобили пити съ начало на такъво направленіе. Та и всякой знае, и самый предметъ ны показва, че Българе-ты много, много сж далечь отъ това назначеніе, за кое-то сж сили всякы народъ да постигни. Тыя книжки, които съставлявать сега нашж-тж книжнина, тѣ сж само представители, за да покажатъ на Българскый народъ, че и той има свои буквы и свой писменный языкъ, —Българскый народъ, кой-то предъ 30 години бѣше увѣренъ, че той нѣма писменный языкъ, и че съ Гръцкый языкъ не може да ся съчинява научны книги, а само съ Гръцкый языкъ, или Гръцки книги, могатъ да направать най-простака Българинъ на граматникъ. Не говорж за съдржаніе-то на тыя книги, за что-то въ тѣхъ нѣма ничто народно (като исключимъ нѣколко отъ тѣхъ), сир. народно израженіе, или народна мысль; тѣ ся само учебны книжки преведены отъ Русскы, Французскы, Гръцкы и проч. А за что да нѣма между тѣхъ и народно произведеніе? Не е ли имало въ продлженіе на тыя 20 години и нѣкои достойны хора за такъвъ подвигъ? — Не, азъ щя кажж, че е имало и има и до сега. Но за что не ся заемать тѣя да пишжтъ Българскж мысль, или така да режж да пишжтъ по Българскы?—Тѣя ще кажжтъ, че Българскый народъ нуждавася сега за сега отъ прѣводы на такыва книжки. Това е така; нъ каквы хубавы книги имаме прѣведены отъ чуждестранны языци?—Почти никаквы.

Тоя въпросъ, макаръ и да ся покажи киселичкь на наши-ты учены Българе, нъ тѣя ще сж посмѣять подь му-стакъ, за что-то добрѣ знажтъ отъ что не ся заемать по-строга, да пишжтъ: «патило, видѣло», говори пословица-тж. А мы нека ся постараимъ отъ свож странж да приглѣдаме най-главны-ты причины натова съпротивленіе.

Не можимъ да кажимъ, че въ продгженіе на 20 г. Българскый народъ, кой-то пръвъ нжтъ въ тжж эпож е видѣлъ язы ка си въ печать, ще има такыва книги, каквы-то видимъ въ народъ, кой-то е закачилъ свож тж книжничж отъ 200, или отъ 100 години на самъ. Освѣнь това, какво припят-ствіе усѣща Българскый народъ, кой-то до сега не можи да отвори очи-ты си отъ Грьцко и.... нго? Народъ, кому-то всяко гражданско дѣганіе, остава му неизгладими пятна на мжкы и сиромашиж? Народъ, кому-то съ насиліе натгмывать чужды Владици, на кон-то той не разбира языка; Грьци, кон-то гонжтъ Българскы учители, че ужъ тѣя сж были бунтов-ници и безбожници; Грьци, кон-то съ насиліе въвирать своя драгоцѣнный за тѣхъ языкъ, и съ това давжтъ наши-тж книж-ничж! Поглядни ты цѣлый миръ! поглядни ты самъ въ Бълга-рїж и ся увѣри! Тукъ цѣлъ народъ гнїе въ невѣжство, а не единъ честыъ человекъ! Праведно ли е да гнїе единъ на-родъ подь лжкавж-тж Грьцж политикж, кога-то Турско-то правительство дава на подданны-ты си нгжж свобода, какъ образованіе?—Макаръ Българскый народъ и да е усѣтилъ тоя тяжкый и пагубный за него Грьцкы товаръ, нъ *мласть его, яко мласть волюцій въ пустыи!* Той сега сж е усѣтилъ, нъ отъ толко вѣкове на самъ, какъ е трпѣлъ това нетрпимо Грьцко бремя?—Лесно е трпѣлъ Българскый народъ, за что-то това бремя было успорядно съ друго още едно, което нашый народъ отдава на нещастиж-тж неговж сждбж; той лес-но е трпѣлъ, за что-то не е ималъ никакжж подпоркж. Той е трпѣлъ, макаръ отъ прьво дълго время да е жагѣлъ за свож-тж си самостоятельность, за златный си оный вѣкъ;

жалѣе и сега, въ тѣхъ жалость е останале само въ преда-
 ние, въ отчаянный и жалный панѣвъ, съ кой-то Българинъ-тъ
 въспѣва юнашки-ты подвиги на прежны-ты Българскы ге-
 рои.— Да, оный вѣкъ е былъ найпечальный вѣкъ за Бълга-
 ре-ты. Той е погубилъ всички-ты учены Българе, и той далъ
 приближице на Българскый народъ въ непроходимы-ты горы,
 дѣто е намиралъ малко спокой, дѣто ся е занимавалъ само
 съ орачество и пашк. А между това, Гръци-ты въ това вре-
 мя, съумѣли да изчвъркаты отъ побѣдителя стѣнень, власть,
 съ кождо могли сж да ся справаты, както си щжтъ съ свои-
 ты единовѣрны иноплемянници. Лесно е было тогава на Гръци-
 ты да повыкаты Българе-ты, така да режъ, изъ дивы-ты имъ
 коли-бы въ градове съ условіе ужъ да ги защищаваты, и
 лесно е можалъ тогава учуканный народъ Българскы да прѣ-
 клони главж предъ тѣя неговы защитници, и отъ вѣкъ на вѣкъ
 Гръци-ты могли сж да свръжаты на здраво народа съ свои-
 ты си лжжавы примкы. Тогава, казвамъ много лесно е ста-
 нало природно на Българскый народъ това рабство и мно-
 го лесно Гръцкый языкъ е распрьсналъ свои-ты си корене
 на далечъ по сичкж Българиж, дѣ-то ся е пріялъ като свя-
 щенъ языкъ, като языкъ на едно високо съсловіе; съ едикъ
 рѣчь Гръци сж были Патрици, а Българе плебен.

Азъ сж накъ отметнахъ много отъ предмета си. Та какъ
 человекъ, да ся неотмѣтнува отъ предмета си, кога нѣма
 что да говори, а само срѣща на всякж стѣкж Гръцизмъ-тъ
 съ упрѣтнаты рждѣ да гони Българскж-тж книжиниж? Не е
 ли той най-важный предметъ въ нашж-тж книжиниж? Повръ-
 вете малко по мнимж-тж Българскж книжиниж и ще срѣщ-
 ните не книжиниж, а голѣмж прѣградж на Гръцизма, коя-то
 запира и ней и вамъ да врьвите. Вы ще ся запрете и ще си
 помыслите: за что тж заградилъ тѣя нжтъ-тъ на нашж-тж кни-
 жиниж? и каква цѣль тѣя имать?... Не, азъ нещж да го-
 воржъ веке за Гръци ты, — едно, че ся срьдаты тѣхны ты

приверженници, и друго, че и мене ми сѣ подига жлъчь-тж-като спомѣивамъ за тѣхъ.

Пръви-ты десять години на Българскѣ-тѣхъ минѣжъ книжничѣ, сир. Появленіе-то на Българскій языкъ въ печать, представлять начало на двѣ партіи — Гръцизмъ и Българизмъ. Начнахъ да се мернуватъ тукъ-тамъ Българскы грамотници, на които е стояло, така да рекъжъ, подвижъ да удръжатъ начинатѣ-тѣхъ си народнихъ книжничѣ отъ съпротивленіе-то на Гръцкѣ странѣ. Нѣ тѣя ся являвать само въ незначительны градове и паланки е была неурисѣжна за тѣхъ. Нѣмаше тогава и такыва учены Българе, които да сѣзъ напнать, за да съборать тѣжъ голѣмѣжъ грамаджъ на Гръцизма. Миозина отъ тѣхъ ся правихъ, то Българе то Гръци, зачто тѣя бѣхъ хора, кон то сѣзъ ся образовали въ Гръциѣ, или въ Цареградѣ, дѣто като поживѣли довольно время позабравили бѣхъ народный си языкъ. Та и тѣмъ мажно бѣше тогава да пишеть по Българскы, за что-то Българскій языкъ былъ дебелъ и овчарскы. Какъ е можяль тоя образованъ Българинъ въ Елладѣ, да изражава свои-ты высокы мысли, които той наиктѣва съ богатый и вкусный Гръцкы языкъ, да ги изражава на народный си дебелъ и овчарскы языкъ? Българскій языкъ нему ся е показвалъ, като мръсно, което отъ сто раскрати далечъ воше и не можяль да ся приближи до него. Нѣ да не забравимъ, че той като е дохождалъ по нѣкогашъ въ себеси помышлявалъ е, че и Бащаму и Майка му сѣзъ были таковы овчары съ дебелы главы Българе, а сѣдѣдов. и нѣму ся е падало да е такыкъ, той е съжалѣвалъ народа си и е начывалъ, като истинный патриотъ да напиши нѣчто по Българскы за ползъ-тѣ на отечество-то си. Той е сѣдиувалъ настѣла, земалъ е перо-то и е мыслить; мыслить е мыслить той додѣ е измыслиль нѣколко высокы фразы, привождалъ ги е въ ума си на Българскы, и начывалъ да ги излага криво, лѣво, — Българскы съ Гръцкы, съ прибавленіе и турски рѣчи. Чикай да видимъ

сега; той е некалъ да изрази по Български една мисль, въ кож то ся е намирала по Гръцки *δουεῖρδς*, и не знаалъ тѣж рѣчь по Български. Той е слушилъ нѣкои прости Българе, че говорили *хайланиъ* по турски съотвѣствена рѣчь на *δουεῖρδς*, нѣ той не е дрѣзнувалъ да ѣк напиши нити по Гръцки, нити по Турски, зашто-то съчиненіе-то му, станало бы на кашкѣ. Длго время е мыслилъ нашый писатель да намѣри по Български рѣчь *δουεῖρδς*, нѣ сички-ты му высоки мысли были на праздио. Отъ другъ странж нему е дохождало на умъ да попыта, или до примѣчи татка си, който е мямрѣлъ часто по-малкый си сынъ Стояна съ тѣж рѣчь *мырзеливъ*. «А, той си е мыслилъ, може ли да има въ тоя днвъ языкъ та кывы отвлечены рѣчи?» По това той съ гнѣвъ е хврѣялъ перо-то, разождася малко по стаж-тѣ, запалилъ е чубука, лѣгвалъ на миндера, дигвалъ си позѣ-тѣ на горѣ и съ гнѣвъ е хулилъ матерный си языкъ, че былъ варварски языкъ, и съ това е свръшвалъ той своето Българско съчиненіе, като е ставалъ и самъ той *δουεῖρδς*.

Ето характеръ-тѣ на по-много-то отъ нашы-ты учены Българе въ првы-ты десять години на наш-тѣ книжницѣ. Мы видѣхмы, че Макарь и да е имало учены Българе въ тоя періодъ, нѣ тѣя не сж знаали языка си. И така тѣя книги, кои сж ся издали на свѣтъ въ тоя періодъ, нѣмать никакво достоинство нити по съдржаніе-то имъ, нити по языка имъ. Истина, че всяко начало сж съ проваждася такывы недостаткы, нѣ Българскый народъ още по-вече успѣлъ бы, ако е ималъ учены хора, да знаятъ добрѣ языкъ-тѣ си, и ако той не былъ притесненъ отъ двѣ страны, конто му ѣ наводнявали и наводнявать сиромашникъ и мѣжи. Затова нѣкои отъ учены-ты Българе, ако и да сж знаали языкъ-тѣ си колко годѣ, нѣ тѣя не сж можали ничто да пишѣтъ, зашто-то сиромашія-та и гоненія-та отъ Гръцкж странж не имъ сж позволявали да я заемать съ такъвж работж. Та и самы-ты Българе погрѣчени, не само не сж подрѣжвали и помагали на такывы хо-

ра, нь оше сж ся смѣли надъ тѣхны-ты книги. Слѣдовательно мы ако, неможимъ да отдадемъ никакъжъ честь на тоя періодъ за Българскъ-тж книжницъ, то поне нека поблагодаримъ, че видѣхмы въ печать Българскый языкъ, и нека хвърлемъ сега единъ поглядъ на послѣдны-ты десять години на Българскъ-тж Книжницъ.

Послѣдны-ты десять години на нашъ-тж Книжницъ, представляватъ най-големъ-тж борбъ, между двѣ-тѣ противоположны страны на Гръцизма и Българизма. Тая борба не сж показва въ некой само незначительны градове въ Българіѣ, както видохме въ прьвы-ты десять години. нь тукъ приима веке участіе дѣль Българскы народъ. Българскый народъ усѣти ся веке, че го е прокрывала отъ толко вѣкове чрънъ-тж занавѣся Гръкъж,—той жъ раздира и изринва, като едно мръсно нѣчто. Известно, че колко по-вече ся умножи Българскъ-тж книжницъ, толко по-голема силъ прія тѣжъ борбъ, въ кождо видимъ главны-ты двигатели нейны учены-ты Българе, конто сж являватъ тукъ-тамъ, като въ свож нивъ съ упрѣтъжаты рѣцѣ да скубжтъ тръне-ты и посѣвать чистъ-тж си пшеница. Тія не сж веке образованы Българе въ Еладаж, дѣто примать чуждъ языкъ, а своя си хвърлятъ въ море-то; нь тія сж мажје, образованы въ славянскы страны, дѣто не сж си изгубили своя-тя народность, а оше ся являватъ съ пламеннъ любовь, да покажтъ народу си пать, по който трѣбва той да врви камъ своето си назначеніе. Изеднжждъ, ся издавать отъ много мѣста къ Българіѣ гласове: народность! народность! и купъ Българизмъ и купъ Гръцизмъ или ново начало съ старо начало, одарять сж въ борбъ; бижтъ, додѣто и двѣтѣ страны ся уморать и паднать, като мрътвы на землж-тж. Като си по отпочинать малко, сака страна отъ тѣхъ, старася да си привлече по-вече войници. Гръци теглжтъ на свож странж погръчены-ты си Българе; а

Български-ты предводители, които сж намъ извѣстны, теглжть свои-ты си воиницы на свож странж и начиять да ся бѣжть. Бѣжть ся бѣжть, додѣ си испочунать носѣ и рацѣ..., и додѣ земи връхъ едиж странж. Нъ часто ново-то начало е смазвало Главж-тж настаро-то, и затова Грьцкый языкъ, и Грьцкы-ты даскали принаждени ся были да устжпять мѣсто на прьво-то начало.—на Българскый языкъ, на Българскы-ты учители. Тая устжпка е станала скжпа за Грьци-ты, зачто-тотж е приаждила Грьцкж-тж партиж да ся обрьне на Феодалиж системж, — да раздава свое-то имущество и да привръзва при себѣ си сичкы скитачи Българе. на които лакомство-то и простотж-тж отгльмувать отъ срьдце-то имъ имято *Българинь*.

Не е чудно, че нѣкои Българе ся отметнувать и до сега отъ своя си народъ и ся пригьпнувать при чуждъ, — при Грьцкы народъ. Мы знаемъ, че всяка новж мысль, всякж истиниж мысль, дълго время си ся крѣе подъ орѣховж чуружкж отъ простаци-ты, отъ привыкнали-ты съ старж-тж си мысль, и тѣя като немогжть да виджть истинж-тж немогжть лесно и изеднаждъ да ся опростать съ свож-тж си старж мысль съ свож-тж си Грьчолѣж която ся е натъкала отъ толко вѣкове! мы имае безброй примѣры на земный шаръ, че старо-то начало не отстжнва леснона ново-то, — нъ послѣдно-то всегда зима връхъ надъ прьво-то начало, и дава на подражатели-ты си нова хранж, новъ животъ и ново направление. Ново-то начало като ся само облече на старо-то, разбива го, и го распрънува на нарче-та; та и тѣя нарче-та послѣ правжть шушки на чисто-измѣтенио-то пространство на новоначало, додѣ неся потрудать още веднаждъ да ги изметжть. А кога е така, можели сегг Грьцкото влїаніе да ся удръжи въ Българскы-ты. Можели человекъ въ тоя вѣкъ да увѣрява хора-та, че бѣло-то е чьрно?—Та Макаръ и да

